

Sari Tanus kd ym.

Lakialoite laiksi vammaisetuuksista annetun lain 2 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitämme tällä lakialoitteella, että keliakikoiden ruokavaliokorvaus otetaan takaisin käyttöön siten, että oikeus keliakiakorvaukseen olisi 16 vuotta täyttäneellä henkilöllä, jolla keliakia tai ihokeliakia on asianmukaisesti todettu, ja sen takia on ehdottoman välttämätöntä käyttää jatkuvasti ainoastaan gluteenittomia tuotteita. Keliakiakorvaus olisi 31 euroa kuukaudessa, ja sitä voitaisiin maksaa samanaikaisesti vammaistuen tai hoitotuen kanssa. Korvauksen hakemisesta säädetään erikseen.

PERUSTELUT

Hallitus poisti vuoden 2016 alusta keliakikkojen ruokavaliokorvauksen, jota keliakiaa sairastavat olivat voineet hakea vuodesta 2002 lähtien gluteenittomasta ruokavaliosta aiheutuvien merkittävien lisäkustannusten kattamiseksi. Ennen korvauksen poistamista keliakiakorvauksen määrä oli 23,60 euroa kuukaudessa 16 vuotta täyttäneille ja sitä vanhemmille keliakikoille. Vuoden 2015 lopussa ruokavaliokorvauksen saajia oli Kelan tilaston mukaan 34 520. Vuoden 2019 hintaselvityksen mukaan keliakian hoidon kustannukset ovat 59 euroa kuukaudessa eli 708 euroa vuodessa.

Keliakia on vakava, perinnöllinen, parantumaton autoimmuunisairaus, jonka ainoana hoitona on elinikäinen, ehdottoman tarkka gluteeniton erityisruokavalio. Jo hyvin pienet määrät gluteenia ruokavaliossa riittävät käynnistämään ohutsuolta vaurioittavan reaktion ja vaarantamaan keliakiapotilaan terveyden. Hoitamaton tai huonosti hoidettu keliakia lisää riskiä sairastua moniin muihin vakaviin sairauksiin, kuten osteoporoosiin, anemiaan, masennukseen ja suoliston syöpään. Hoitamaton keliakia aiheuttaa monenlaisten vatsavaivojen lisäksi myös lapsettomuutta, hermosto-oireita, nivelsairauksia ja lapsilla kasvuhäiriöitä ja murrosiän viivästymistä.

Keliakia voidaan todeta mittaamalla verestä keliakian vasta-aineet, tutkimalla koepala ohutsuolesta tai ihokeliakiassa tutkimalla koepala iholta. Toisaalta on arvioitu, että luku on paljon isompi ja että jopa yli puolet tapauksista jää diagnosoimatta. Useisiin autoimmuunisairauksiin on käytössä lääkehoito, ja yhteiskunta tukee niiden hoitoa lääkkeiden erityiskorvauksella (65 % tai 100 %). Keliakikon ainoana lääkkeenä toimii ehdottoman tarkka gluteeniton ruokavalio, minkä

Lakialoite LA 48/2022 vp

vuoksi se tulee rinnastaa lääkärin määräämään lääkehoitoon ja keliakikoiden ruokavaliosta tulevat lisäkustannukset tulee rinnastaa muiden vaikeiden ja pitkäaikaisten sairauksien lääkekorvauksiin.

Koska keliakia on myös perinnöllinen tauti, keliakiakorvauksen merkitys sairauden hoitamisen kannalta korostuu erityisesti perheissä. Lapsiperheiden ohella keliakiakorvauksen erittäin tärkeä merkitys korostuu erityisesti pienituloisten, opiskelijoiden, työttömien ja eläkeläisten kohdalla. Huomioitavaa myös on, että hoitamattomasta tai huonosti hoidetusta keliakiasta aiheutuneet lisäsairaudet aiheuttavat yhteiskunnalle merkittäviä lisäkustannuksia lääkärikäynteinä, tutkimuskuluina, lääkekorvauksina ja sairauspoissaoloina.

Aloite sisältyy Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vuoden 2023 vaihtoehtobudjettiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

vammaisetuksista annetun lain 2 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään vammaisetuksista annetun lain (570/2007) 2 §:ään siitä lailla 1452/2015 kumotun 3 momentin tilalle uusi 3 momentti sekä lisätään lakiin siitä lailla 1452/2015 kumotun 14 §:n tilalle uusi 14 § seuraavasti:

2 §

Etuudet

Vammaisetuutena pidetään myös 14 §:ssä säädettyä keliakiakorvausta, joka myönnetään toistaiseksi.

14 §

Keliakiakorvaus

Oikeus keliakiakorvaukseen on 16 vuotta täyttäneellä henkilöllä, jonka on asianmukaisesti määritellyn keliakian tai ihokeliakian takia ehdottoman välttämätöntä käyttää gluteenittomia tuotteita. Keliakiakorvaus on 31 euroa kuukaudessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakialoite LA 48/2022 vp

Helsingissä 18.10.2022

Sari Tanus kd
Peter Östman kd
Sari Essayah kd
Antero Laukkanen kd
Päivi Räsänen kd